

Udskriftsdato: 15. december 2025

2007/2 BTB 28 (Gældende)

Betænkning over Forslag til folketingsbeslutning om frihed til eksamensformer, herunder gruppeprøver, i uddannelsessystemet samt udvikling af eksamensformer

Ministerium: Folketinget

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om frihed til eksamensformer, herunder gruppeprøver, i uddannelsessystemet samt udvikling af eksamensformer

[af Christine Antorini (S), Pernille Vigsø Bagge (SF), Marianne Jelved (RV),
Malou Aamund (NY) og Per Clausen (EL) m.fl.]

1. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 14. december 2007 og var til 1. behandling den 18. januar 2008. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Uddannelsesudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 3 møder.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 5 spørgsmål til undervisningsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. Udvalgets spørgsmål til undervisningsministeren og dennes var herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse* ved 2. behandling.

Et *mindretal* i udvalget (S, RV, SF og EL) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse* ved 2. behandling.

Venstres, Dansk Folkepartis og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget konstaterer, at begrebet gruppeprøve dækker over prøveformer, hvor flere eksaminander eksamineres samtidig, eller hvor der bedømmes et produkt eller en proces, der er udarbejdet eller udført af flere eksaminander i fællesskab, uden at det kan afgøres, hvilke dele den enkelte eksaminand er ansvarlig for.

V, DF og KF konstaterer ligeledes, som det også fremgår af Undervisningsministerens svar på spørgsmål 1, at der før regeringens afskaffelse af gruppeprøver ikke var noget krav om, at bedømmelsesgrundlaget skulle individualiseres. På den baggrund skulle bedømmelsen af den enkelte eksaminand altså være individuel, men kunne de facto foretages på grundlag af en rapport udarbejdet af flere studerende.

I modsætning til forslagsstillerne bag beslutningsforslaget er V, DF og KF af den opfattelse, at eksaminander skal bedømmes på grundlag af egne præstationer, således at eksamensbeviset tilhører den enkelte studerende frem for en gruppe. På den baggrund mener V, DF og KF fortsat, at prøveformerne i det danske uddannelsessystem skal tilrettelægges på en sådan måde, at de giver det mest retvisende billede af den enkelte studerendes viden og kompetencer.

V, DF og KF konstaterer, at forslagsstillerne bag B 28 ønsker fastholdt, som i de hidtidige eksamens- og prøvebekendtgørelser, at der gives individuel karakter uanset prøveform. I forlængelse heraf bemærker flertallet imod beslutningsforslaget, at Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) i 2005 lavede en brugeranalyse af prøver og eksaminer, hvori det ved at sammenholde tabel 8 på side 11, tabel 29 på side 24 og tabel 51 på side 38 fremgår, at både studerende, aftagerinstitutioner og virksomheder vurderer, at gruppeprøver er den prøveform, der dårligst afspejler de generelle faglige kompetencer. V, DF og KF bemærker endvidere, at den seneste undersøgelse fra Aalborg Universitet viser, at et markant flertal blandt de studerende vurderer, at gruppeeksamen i højere grad synes at give anledning til, at flere får

en bedre karakter end fortjent. Undersøgelsen viser endvidere, at censorerne er af den opfattelse, at det i en individuel eksamenssituation fremgår tydeligere, hvem der er gået forrest i gruppearbejdet. Dette bekræfter antagelsen hos V, DF og KF om, at gruppeprøver begrænser muligheden for en individuel bedømmelse i en sådan grad, at ønsket om en individuel karakter, uanset prøveform, ikke er forenelig med ønsket om at genindføre gruppeeksamen. På den baggrund afvises beslutningsforslaget.

V, DF og KF er ikke imod gruppearbejde. Tværtimod finder V, DF og KF, at gruppearbejde og det at lære at samarbejde er et vigtigt element i uddannelser rettet mod det moderne arbejdsmarked, hvor man forventer, at medarbejderne både kan arbejde sammen og selvstændigt. På den baggrund konstaterer V, DF og KF også, at man fortsat i dag kan: Skrive og samarbejde omkring et konkret projekt eller en eksamensopgave, anvende gruppearbejde i undervisningen, eksamineres i en grupperapport og anvende gruppeprøver, hvis det er nødvendigt for at dokumentere opfyldelsen af fagets mål. Derudover kan man som studerende forberede sig til eksamen sammen, i det omfang man ønsker og finder behov herfor.

V, DF og KF opfordrer undervisningsministeren til at kortlægge spørgsmålet om, hvorvidt overgangen til individuel eksamination fører til større differentiering i bedømmelsen end ved en gruppeeksamination.

S's, SF's, RV's og EL's medlemmer af udvalget konstaterer, at der ikke længere er ét eneste sagligt argument fra regeringen i forhold til at fastholde forbuddet mod gruppeeksamen. Således har en række politikere fra især Venstre – helt i overensstemmelse med alle tilkendegivelserne fra erhvervsorganisationer, uddannelsesorganisationer m.v. – kritiseret forbuddet for at være gammeldags og helt ude af trit med den vifte af forskellige og moderne prøveformer, der bør være i det danske uddannelsessystem.

Som svarene fra undervisningsministeren viser, har misforståelserne med hensyn til at kunne give kollektive karakterer m.v. intet på sig. F.eks. fremgår det af svar på spørgsmål 1: »Før regeringens afskaffelse af gruppeprøver skulle der som hovedregel foretages individuel bedømmelse ved alle prøver, også ved gruppeprøver.« Alle studerende var derfor også før regeringens forbud sikret en individuel bedømmelse bortset fra de få tilfælde, hvor det er meningsløst, som f.eks. ved bedømmelse af kor og orkestre ved Musikkonservatoriet, som ministeren selv har nævnt.

Regeringen mener, den nu har blødt op på forbuddet om gruppeeksamen, ved at de studerende gerne må skrive en gruppeopgave. Men den må ikke indgå i bedømmelsen, med mindre det fremgår, »hvilke dele af opgaven hver enkelt elev/studerende er ansvarlig for«, som det fremgår fra ministerens svar på spørgsmål 2. Men sådan foregår et gruppearbejde jo ikke. Hvis man kan sætte navn på hvert enkelt afsnit, burde opgaven dumpes som en gruppeopgave. Det er jo netop summen af den fælles faglige indsats, der viser værdien af opgaven. Præcis som ethvert projektarbejde fungerer i enhver moderne virksomhed ude i den virkelighed, hvor de unge efterfølgende skal arbejde.

S, SF, RV og EL opfordrer politikerne fra de borgerlige partier, der har tilkendegivet, at forbuddet mod gruppeeksamen er meningsløst og gammeldags, til at stemme for beslutningsforslaget. Beslutningsforslaget vil stadig give fuld frihed til valg af en vifte af eksamensformer, og beslutningsforslaget vil stadig fastholde, at de unge får individuelle karakterer, selv om de går op til gruppeeksamen. Da Ny Alliance, flere løsgængere og en række politikere fra de øvrige partier har tilkendegivet, at man støtter gruppeeksamen, kan forbuddet ophæves ved 2. behandling, hvor der de facto er et flertal mod regeringen. Derfor har S, SF, RV og EL bedt om, at clearingerne bliver ophævet ved afstemningen, så alle personligt kan stå til ansvar for, om de støtter friheden til at vælge eksamensformer eller ej.

Ny Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

*Sophie Løhde (V) Britta Schall Holberg (V) Rikke Hvilshøj (V) Anne-Mette Winther Christiansen (V)
Troels Christensen (V) Martin Henriksen (DF) nfmd. Marlene Harpsøe (DF)*

Charlotte Dyremose (KF) fmd. Malou Aamund (V) Christine Antorini (S) Carsten Hansen (S)
Kim Mortensen (S) Julie Rademacher (S) Pernille Vigsø Bagge (SF) Nanna Westerby (SF)
Marianne Jelved (RV) Johanne Schmidt-Nielsen (EL)

Ny Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Ny Alliance (NY)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	25	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	17	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne	2
Enhedslisten (EL)	4	(UFG)	

Oversigt over bilag vedrørende B 28**Bilagsnr. Titel**

1	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af beslutningsforslaget
2	Endelig tidsplan for udvalgets behandling af beslutningsforslaget
3	1. udkast til betænkning
4	2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende B 28**Spm.nr. Titel**

1	Spm., om der i medfør af de tidligere regler vedrørende gruppeeksamen var mulighed for en kollektiv karakter til hele gruppen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om orientering om de nye regler for karaktergivning, når en gruppeopgave indgår ved mundtlig eksamen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm., om en opgave er en gruppeopgave, hvis det er opgivet, hvem der har skrevet hvert afsnit, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm., om de nedsatte udvalg om frie eksamensformer ikke må foreslå mulighed for gruppeeksamen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om vejledning om brug af gruppearbejde i eksamensforberedelsen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå

Udvalgets spørgsmål til undervisningsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 1-4 og undervisningsministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra S.

Spørgsmål 5 og undervisningsministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra V, DF og KF.

Spørgsmål 1:

Vil ministeren orientere udvalget om de oprindelige regler vedrørende karaktergivning ved gruppeprøve, herunder om karakterer kunne gives kollektivt til gruppen, eller om det var individuelle karakterer til gruppens medlemmer også ved gruppeprøve?

Svar:

Før regeringens afskaffelse af gruppeprøver skulle der som hovedregel foretages individuel bedømmelse ved alle prøver, også ved gruppeprøver. På Videnskabsministeriets område kunne én prøve i uddannelsen aflægges som gruppeprøve med fælles bedømmelse.

Det tilføjes, at der ikke gjaldt noget krav om, at bedømmelsesgrundlaget skulle individualiseres. Selvom bedømmelsen skulle være individuel, kunne den altså foretages på grundlag af en fælles rapport.

Spørgsmål 2:

Vil ministeren orientere udvalget om de nye regler for karaktergivning, når en gruppeopgave skal indgå i bedømmelsen til en mundtlig eksamen?

Svar:

Hvis gruppeopgaven skal indgå direkte i den individuelle karakter, skal det fremgå, hvilke dele af opgaven hver enkelt elev/studerende er ansvarlig for.

Hvis gruppeopgaven er et fælles produkt, kan den danne grundlag for en efterfølgende individuel mundtlig eksamination, og derved vil kvaliteten af opgaven naturligvis indgå indirekte i bedømmelsen.

Spørgsmål 3:

Mener ministeren, at en opgave kan karakteriseres som en gruppeopgave, hvis det er muligt at opgive afsnit for afsnit med navn på den, der har skrevet afsnittet?

Svar:

Om opgaven kan karakteriseres som en gruppeopgave må afhænge af, hvordan den er fremkommet. Hvis for eksempel dispositionen eller skitser til indholdet af de enkelte kapitler er blevet fastlagt ved gruppedrøftelser, vil jeg karakterisere opgaven som en gruppeopgave.

Det tilføjes, at spørgsmålet om, hvorvidt en opgave kan karakteriseres som en gruppeopgave er et andet spørgsmål, end spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om en gruppeprøve

Spørgsmål 4:

Vil ministeren oplyse, om det af regeringen nedsatte udvalg om frie eksamensformer har fået i opdrag ikke at foreslå mulighed for gruppeeksamen?

Svar:

Jeg har nedsat udvalget med et kommissorium, som respekterer de beslutninger om prøve- og eksamenssystemet, regeringen har truffet, herunder beslutningen om, hvornår gruppeprøver kan anvendes. Det fremgår ikke af kommissoriet, at gruppen ikke må stille forslag om gruppeprøver.

Spørgsmål 5:

Agter ministeren at vejlede uddannelsesinstitutionerne i forbindelse med brug af gruppearbejde i forberedelsen til eksamen?

Svar:

På baggrund af de synspunkter, der blev fremført ved 1. behandlingen af dette beslutningsforslag, finder jeg det nødvendigt at vejlede uddannelsesinstitutionerne om, hvad afskaffelsen af gruppeprøver betyder – ikke mindst, at det fortsat er muligt at anvende gruppearbejde. Jeg vil derfor understrege følgende over for uddannelsesinstitutionerne:

Det er stadig muligt at anvende gruppearbejde i undervisningen eller som forberedelse til eksamen, og der kan stadig eksamineres i grupperapporter eller eksamensrapporter, som er skrevet af flere elever/studerende i fællesskab.

Gruppeprøver kan stadig anvendes, hvis evnen til at samarbejde eller tilsvarende indgår som en væsentlig del af de faglige mål og kompetencer. For eksempel anvendes der på Undervisningsministeriets område fortsat gruppeprøver i hjemkundskab i grundskolen, i musik i de gymnasiale uddannelser og i uddannelsen som lærer i folkeskolen samt i uddannelsen til industrioperatør, procesoperatør og teater- og udstillingstekniker. På Videnskabsministeriets område anvendes gruppeprøver for eksempel i uddannelserne i Idræt, Musikvidenskab og i faget Forhandlingsteori- og træning på uddannelsen i International Erhvervskommunikation.

Derudover kan jeg oplyse, at jeg har nedsat en arbejdsgruppe, der kommer med forslag til alternative prøveformer i grundskolen. Arbejdsgruppen, der er ved at færdiggøre sin rapport, har oplyst mig om, at den vil stille forslag om, at der ved synopsisprøven i mundtlig dansk gives mulighed for, at synopsis udarbejdes i grupper.

Arbejdsgruppen vil endvidere foreslå, at danskprøven i skriftlig fremstilling kan indledes med en samtalerunde på 30 minutter, hvor grupper på 2-4 elever drøfter opgavernes ordlyd, krav, genrer osv. forud for udarbejdelsen af den individuelle besvarelse.

Derudover vil arbejdsgruppen foreslå, at forberedelsen til den mundtlige prøve i engelsk kan foregå i grupper af 2-4 elever, der i fællesskab udarbejder den disposition, som er grundlaget for den mundtlige eksamination.

Endelig vil arbejdsgruppen foreslå, at der gives mulighed for, at eleverne kan forberede sig i grupper til den mundtlige/praktiske prøve i fysik/kemi, herunder at den praktiske del af prøven kan gennemføres i grupper.

Alle de nævnte forslag fra arbejdsgruppen er eksempler på prøveformer, der ikke er berørt af afskaffelsen af gruppeprøver.